

3. Заборгованість, забезпечену векселем (як довгострокову так і поточну), виділяти у балансі окремими рядками.

4. Статті розділу «Забезпечення наступних витрат і платежів» слід відображати у складі зобов'язань з розподілом на довгострокові та й поточні.

Список літератури: 1. Гальцова С.М., Плікус І.Й. Звітність підприємств (фінансова, статистична, консолідована та до фондів соціального та пенсійного страхування): Навчальний посібник. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 292 с. 2. Голов С. Трансформация отчетности украинских предприятий в соответствии с международными стандартами учета // Бухгалтерский учет и аудит. – 1996. -№2 – С. 17-24, №3 – С. 6 – 16. 3. Домбровський В.М. Звітність підприємств: Навч.-методич. посіб. – К.: КНЕУ. – 2001. – 195 с. 4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. – К.: ФПБАУ, 2003. – 736 с.

Поступила в редколегію 07.10.08

УДК 336.225.674

Т.В. ОМЕЛЯНЕНКО, НТУ «ХПІ», Харків

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Анотація У статті розглянуто теоретичні основи формування і розвитку аудиту в Україні, наведені його сучасні проблеми. Запропоновано шляхи щодо подальшого реформування аудиту, досліджено загальні перспективи аудиту на державному рівні.

The summary In clause the theoretical bases of formation and development of audit in Ukraine are considered, its modern problems are given. The ways concerning the further reforming of audit are offered, is investigated general prospects of audit at a state level.

Ключові слова аудит, реформування, перспективи, організація, ринок.

Постановка проблеми Початок формування аудиту в Україні відноситься до 1987-1989 років. В цей період на рівні міністерства фінансів створювались ревізійні і аудиторські групи. 14 лютого 1992 року на з'їзді аудиторів в Києві прийнято Статут громадського об'єднання громадян, що здійснюють аудиторську перевірку підприємств - Спілки аудиторів України (далі – САУ). У 1993 році в Україні створено Аудиторську палату України. Подальший розвиток аудиту в Україні відбувався за етапами, що наведені у таблиці 1.

В описі сучасного стану аудиту в Україні виділяється декілька ключових моментів. Підтверджуючий аудит виник спочатку як обов'язковий, потім сформувалась тенденція розвитку у бік розширення наданих послуг і клієнтури. Ініціативний аудит передбачає підтвердження вірогідності звітності, наданні супутніх і додаткових послуг для оптимізації системи обліку, підняття її на якісно більш високий рівень, підвищення ефективності управління.

Кількість українських компаній, що звертаються за аудиторськими послугами за міжнародними стандартами, протягом останнього часу зростає. Це переважно великі компанії та фінансові інститути, риси їх діяльності - відкритість та прозорість, короткострокові плани - продаж бізнесу чи вихід на зовнішні ринки капіталів.

Ринок аудиторських послуг в Україні розширюється, розвивається кількісно і якісно. Деякі українські фірми поступово виходять на міжнародний ринок аудиторських послуг. Цим обумовлений ріст кваліфікаційного рівня практикуючих аудиторів в умовах жорсткої конкуренції: оволодіння знаннями в області міжнародних систем обліку та складання звітності, здобуток вміння користуватися та впевнено орієнтуватися в інформаційних технологіях в аудиті.

Аналіз публікацій Для аудиту в Україні характерна наявність окремих проблем. Одна з них – ціновий демпінг. Характерна тенденція поступового переходу ринку аудиту до саморегулювання: кількість трансформується в якість. Це зумовлено боротьбою за лідерство і репутацію.

Дискусійним є наразі питання стосовно відокремлення аудиторських і консалтингових фірм. Враховуючи теперішній стан аудиту в Україні, на даному етапі його розвитку відокремлення не відбудеться з причини незаповненості ринку аудиторських послуг. Зараз консультування і аудит єдине ціле. Спираючись на досвід західних компаній, ця проблема може бути вирішена шляхом відмови аудитора від консалтингу чи аудиту при виникненні ситуації «перевірки самих себе».

У зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій актуальним виступає комп'ютерний аудит - використання комп'ютерів і сучасних інформаційних технологій для організації аудиторської діяльності, включаючи аудиторські перевірки фінансової звітності і підготовку аудиторського висновку, надання

супутніх аудиту послуг. Серед проблем автоматизації аудиту існують найвагоміші: специфіка аудиторської діяльності (неможливість повністю формалізувати процес аудиту, скласти професійний висновок); застосування підприємством, що підлягає аудиту, різноманітного програмного забезпечення; необхідність постійних виїздів на підприємства; різноманітна галузева спеціалізація клієнтів аудиторських фірм.

Постановка задачі Метою написання статті виступає, окрім виявлення і аналізу сучасних проблем і тенденцій розвитку, викладення пропозицій щодо вирішення наведених проблем.

Викладення основного матеріалу Для подальшого ефективного розвитку аудиту у державі доречно запропонувати декілька шляхів. По – перше, при проведенні аудиту фахівці повинні дотримуватись принципів організації аудиту.

Ефективним є надання переваги при формуванні штату аудиторської фірми молодим спеціалістам. Це зумовлено здібностями кращого сприйняття нової інформації, гнучкістю, пристосуванням і освоєнням нових зміни в законодавстві, готовністю вчитись.

Доцільно впровадити подальший глибший розвиток співпраці САУ, керівників аудиторських фірм, проведення круглих столів, конференцій з участю студентів, аспірантів, викладачів, долучення їх до методичної діяльності САУ. Це дасть змогу випускати з Вищих навчальних закладів спеціалістів з практичними навичками.

Необхідна розробка механізму практичного застосування Міжнародних Стандартів Аудиту (далі – МСА) в Україні, написання до них коментарів у повному об'ємі. Існує нагальна потреба у чіткому законодавчому нормуванні взаємовідносин аудитора та клієнта.

Визначення Аудиторською Палатою України (далі – АПУ) та САУ мінімального списку інститутів громадянської спільноти, співробітництво і взаємодія з котрими бажано чи об'єктивно необхідне, має сенс за двома основними напрямками:

- 1) співробітництво різних установ з вирішення питань аудиту;
- 2) залучення АПУ, САУ, аудиторів до рішення економічних проблем на різних рівнях державного управління.

Збільшення ефективності щорічного підвищення кваліфікації аудиторів через вдосконалення Програми підвищення кваліфікації аудиторів, циклічного її перегляду та внесення необхідних змін до

неї дасть змогу запобігти формальному характеру навчання аудиторів.

Таблиця 1 – Етапи виникнення і розвитку аудиту в Україні

Етапи розвитку	Згадки про аудит та місце його виникнення	Джерела інформації стосовно виникнення аудиту
1987-1989	СРСР	Створення госпрозрахункових контрольно-ревізійних і аудиторських груп
14.02.1992р.	Україна	Прийняття Статуту громадського об'єднання громадян, які здійснювали аудиторську діяльність - Спілку аудиторів України
1993	Україна	Створення незалежного органу - Аудиторської палати України і прийняття Закону України "Про аудиторську діяльність"
1995-1996	Україна	Прийняття тимчасових вітчизняних нормативів з аудиту
1997	Україна	Вихід журналу "Вестник бухгалтера и аудитора Украины", який видається Спілкою аудиторів України та Федерацією професійних бухгалтерів і аудиторів України
01.01.1999	Україна	Введення постійно діючих національних нормативів з аудиту та Кодексу професійної етики аудиторів України
22.04.1993	Україна	Прийняття Закону України „Про аудиторську діяльність”
1993-1996	Україна	Запровадження Законом України „Про аудиторську діяльність” обов’язкового аудиту
18.04.2003	Україна	Прийняття Міжнародних стандартів аудиту в якості національних

Очевидна необхідність збільшення кількості публікацій, підвищення їх змістовності, якості стосовно проблем інтеграції та розвитку аудиту в періодичних виданнях.

Поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними і європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів виступатиме провідною ланкою до швидшого впровадження МСА в Україні.

Для економії часу та зусиль при розрахунку аудиторського ризику, при складанні типових документів необхідна автоматизація аудиторської діяльності: впровадження інформаційних технологій, програмного забезпечення.

Вирішення актуальних проблем впровадження в Україні Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності нададуть змогу адаптуватись практикуючим аудиторам до нових нормативів, навчитись з ними працювати швидко, за рахунок чого державі вдасться досягти розширення ринку аудиторських послуг і його якісної трансформації. Пропоную:

- вирішити питання впровадження міжнародних стандартів, виявлених за наслідками роботи Міжурядової робочої групи експертів (ISAR) ООН;

- створити умови, необхідні для впровадження міжнародних стандартів на національному рівні;

- розробити пропозиції з удосконалення державного регулювання бухгалтерського обліку в Україні;

- використати досвід впровадження міжнародних стандартів в Європейському Союзі та в країнах перехідної економіки;

- вирішити проблеми фінансового забезпечення переходу на міжнародні стандарти та професійної підготовки кадрів;

- розглянути проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань бухгалтерського обліку”, розроблений Міністерством фінансів України у рамках програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Висновки У якості висновку необхідно зазначити: існує потреба подальшого реформування системи бухгалтерського обліку та аудиту відповідно до вимог ринкової економіки та МСФЗ. Це спільне завдання центральних органів виконавчої влади і всіх громадських та неурядових організацій у сфері бухгалтерського обліку, що у підсумку сприятиме переходу до практики ефективного управління власністю, залученню інвестицій для реального сектору економіки, забезпеченню економічного росту, інтеграції в світову економіку.

Ця стаття – основа для формування стратегії майбутнього якісного розвитку аудиту в Україні, прийняття рішень у цій галузі. Реформування і вдосконалення ринку аудиторських послуг – запорука зростання національної економіки, залучення іноземного

капіталу, підвищення інвестиційної привабливості підприємств, фінансової зацікавленості закордонних інвесторів.

Список використаних джерел інформації: 1. Закон України „Про аудиторську діяльність” № 3125 – XII від 22 квітня 1993 року. 2. Закон України „Про внесення змін до Закону України "Про аудиторську діяльність" N 140-V від 14 вересня 2006 року. 3. *Усач Б. Ф.* Аудит: Навч. посіб. – 3-тє видання. – київ, Знання – Прес, 2004. – 223 с. 4. *Гончарук Я.А., Рудницький В.С.* Аудит: Видання 2-ге, перероблене та доповнене. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с. 5. *Бодюк А.* Принципи и требования к организации аудита// Аудит, ревизия, контроль. – 2005. - № 12. – с. 46-51. 6. *Петрик Е., Кузьмин В.* Аудит: законодательно-нормативное регулирование, исторические аспекты и проблемы развития в Украине// Бухгалтерский учет и аудит. – 2005. - №8-9. – с. 63-100. 7. *Верига А.В.* Ініціативний аудит в Україні: проблеми і перспективи// Аудитор України. – 2006. - № 8(92). – с. 18-20. 8. *Шевченко Н.* Найважливіші фактори процесу формування бухгалтерського обліку та аудиту в Україні// Вестник бухгалтера и аудитора Украины. – 2005. № 15-16. – с. 18-19. 9. *Редько К.О.* Консультування як вид супутніх аудиторських послуг// Аудитор України. - № 20 (82). – с. 17-18. 10. *Даниленко І.В.* Сучасний аудит – необхідність і достатність// Аудитор України. - № 1 (107). – с. 25-27.

Поступила в редколегію 09.10.08

УДК 65.012.122

СТЕПАНОВА Е.В., к.е.н., доц., **ГОРБАЧ А.И.**, доц.

Харьковский национальный университет радиоэлектроники

ГОРБАЧ В.А., доц. Украинская инженерно-педагогическая академия (г. Харьков)

МОДЕЛИРОВАНИЕ ОБЕСПЕЧЕННОСТИ ОСНОВНЫХ АГРЕГАТОВ УСЛУГАМИ ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ И ОБСЛУЖИВАЮЩИХ УЧАСТКОВ МЕТАЛУРГИЧЕСКОГО ПРОИЗВОДСТВА

Аннотация. Представлен метод проверки обеспеченности основных агрегатов услугами вспомогательных и обслуживающих участков

Annotation. Presented method of the control to maintenance of the basic unit of the service helpmeet and attendant sites.

Ключевые слова: производительность основных агрегатов, пропускная способность оборудования, графо-математическая модель, многопродуктовые потоки.

1. Введение. В настоящее время наиболее актуальной проблемой для предприятий является выявление и использование